

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

BIỆN PHÁP ÁP DỤNG PHƯƠNG PHÁP KỸ LUẬT TÍCH CỰC TRONG CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM

Lĩnh vực: Chủ nhiệm

Cấp học: THCS

Tên tác giả: ...

Đơn vị công tác: ...

Chức vụ: ...

Năm học ...

MỤC LỤC

NỘI DUNG	Trang
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do nghiên cứu.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	2
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CHỈ ĐẠO GIÁO VIÊN CHỦ NHIỆM THỰC HÀNH PHƯƠNG PHÁP KỸ LUẬT TÍCH CỰC TRONG PHONG TRÀO THI ĐUA “XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN, HỌC SINH TÍCH CỰC”	3
1.1. Quan niệm về công tác chủ nhiệm lớp trong đổi mới giáo dục hiện nay.....	3
1.1.1. Tầm quan trọng của công tác chủ nhiệm lớp	3
1.2.1. Lợi ích của việc áp dụng PPKLTC.....	5
1.2. Phương pháp kỹ luật tích cực.....	7
1.2.1. PPKLTC là gì?	7
1.2.2. Lợi ích của việc áp dụng PPKLTC.....	8
1.2.3. Một số nội dung cơ bản của PPKLTC.....	8

Chương 2: CÁC BIỆN PHÁP ĐÃ TRIỂN KHAI VÀ KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC	13
2.1. Chuẩn bị cho giáo viên chủ nhiệm lớp thực hành phương pháp kỷ luật tích cực trong triển khai phong trào thi đua	13
<i>2.1.1. Giáo viên chủ nhiệm lớp nắm vững nội dung và kỹ thuật của phương pháp kỷ luật tích cực</i>	13
<i>2.1.2. Giáo viên nắm vững đặc điểm phát triển của học sinh</i> <i>THCS</i>	14
2.2. Tổ chức để giáo viên chủ nhiệm lớp thực hành phương pháp kỷ luật tích cực trong xây dựng môi trường dạy học và giáo dục	15
2.3. Những kết quả đạt được	16
KẾT LUẬN	19

MỞ ĐẦU

1. Lý do nghiên cứu

Năm học ..., Bộ Giáo dục và Đào tạo phát động phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” đã được triển khai rộng rãi trong các trường mầm non và phổ thông trong suốt hơn 10 năm qua. Phong trào thi đua này phát huy sức mạnh tổng hợp của các lực lượng giáo dục (giáo dục nhà trường là nòng cốt), phát huy vai trò tích cực, sáng tạo của học sinh cùng xây dựng môi trường giáo dục thân thiện. Đó là môi trường an toàn, thuận lợi với mọi học sinh; học sinh được tạo điều kiện để sống khỏe mạnh, vui vẻ, tích cực học tập và tham gia các hoạt động khác; được giáo viên nhiệt tình giảng dạy yêu thương, tôn trọng; được gia đình và cộng đồng tạo điều kiện phát huy hết tiềm năng của bản thân. Cũng trong môi trường này, học sinh ý thức sâu sắc hơn về quyền được chăm sóc và bảo vệ, quyền được hưởng nền giáo dục có chất lượng.

Cùng thời gian trên, Tổ chức Plan tại Việt Nam triển khai chương trình hành động “Trường học thân thiện” (tháng 2 năm 2008) với khẩu hiệu trọng tâm “Giáo viên mẫu mực, học sinh tích cực” nhằm đạt mục tiêu “Mọi trẻ em Việt Nam được sống trong môi trường bảo vệ an toàn, ở đó tất cả hành vi bạo lực trẻ em được ngăn chặn và giải quyết triệt để”. Theo đó: 1/ trẻ em hiểu được quyền và bổn phận của mình, biết được các kỹ năng sống giúp phòng tránh các hình thức bạo lực và được bày tỏ quan điểm của mình đối với các vấn đề liên quan đến trẻ; 2/ Người dân, đặc biệt là giáo viên, cha mẹ, những người chăm sóc trẻ..., hiểu được quyền và bổn phận của của trẻ em, các tác hại của trừng phạt, bạo lực trẻ em và dần có khả năng áp dụng phương pháp kỷ luật tích cực...

Phương pháp kỷ luật được đề cập ở trên phải được hiểu theo nghĩa rộng. Đó là một quan điểm giáo dục, trong đó các chủ thể giáo dục thiết lập, vận hành mối quan hệ, cách thức xử sự thân thiện (loại trừ các hình thức bạo lực, trừng phạt) giúp cho mọi học sinh thấy thoải mái, tích cực phát huy những điểm mạnh, những hành vi tốt, giảm

thiếu những hành vi không phù hợp, củng cố các hành vi tích cực và phát triển nhân cách tốt đẹp một cách bền vững.

Với sự phù hợp về mục tiêu và những nội dung cơ bản của phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” của Bộ Giáo dục và Đào tạo và chương trình hành động “Trường học thân thiện” của Tổ chức Plan tại Việt Nam, việc tích hợp các hoạt động của phong trào thi và chương trình hành động nói trên là hợp lí. Phương pháp kỷ luật tích cực là một trong những con đường thực hiện sự tích hợp đó.

Phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” đã được triển khai rộng rãi trong các trường mầm non và phổ thông hơn 10 năm qua và thu được những kết quả khả quan. Ở mỗi địa phương, ở từng cơ sở giáo dục, bằng thực tiễn và kinh nghiệm của mình đã có những cách làm hay trong việc triển khai phong trào thi đua này.

Tuy vậy, thời gian gần đây, việc một số giáo viên sử dụng các biện pháp kỉ luật không đúng quy định đối với học sinh ở các trường phổ thông đã trở thành những vụ việc nổi cộm gây bức xúc trong dư luận xã hội. Đó là các chuyện từ bạo hành về thể chất như cô giáo phạt uống nước giẻ lau bảng, cô giáo đánh học sinh vì không làm bài tập, gần đây nhất là cô giáo bắt học sinh tát bạn 231 cái... cho đến bạo hành bằng tinh thần như chuyện cô giáo đến lớp không nói trong suốt 3 tháng, hay cô giáo chửi mắng học sinh... Những vi phạm này thật sự để lại những hậu quả nghiêm trọng, làm mất đi niềm tin tưởng của cha mẹ HS, của toàn XH vào ngành giáo dục và đạo đức người thầy. Theo Thạc sĩ Lê Minh Huân (giảng viên Khoa Tâm lý học, Đại học Sư phạm TP HCM) “Mọi tổn thương về thể chất, tinh thần đều ảnh hưởng đến học sinh nên nếu phạt trẻ, điều quan trọng là phải giúp học trò nhận ra lỗi của mình và ý thức sửa sai” Nếu mục tiêu này không được đảm bảo thì tác dụng tiêu cực sẽ để lại trong tâm lý đứa trẻ nhiều hơn là tích cực. Trẻ do đó có thể tự ti, xấu hổ, ghét đi học, khó chịu với giáo viên nếu áp dụng các hình phạt “vô lý”.

Vậy phải xử lý như thế nào nếu các em vi phạm kỉ luật, để việc kỉ luật thật sự có tác dụng giáo dục đối với học sinh?

Bài viết này đề cập đến một trong những biện pháp chỉ đạo công tác giáo viên chủ nhiệm lớp trong thực hiện phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”: Biện pháp áp dụng phương pháp kỷ luật tích cực trong công tác chủ nhiệm lớp để thực hiện các mục tiêu của phong trào thi đua.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Chỉ đạo giáo viên chủ nhiệm thực hành phương pháp kỷ luật tích cực nhằm nâng cao hiệu quả công tác chủ nhiệm lớp và thực hiện tốt các mục tiêu, nội dung của phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”

3. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Hệ thống hóa những vấn đề lý luận về thực hành phương pháp kỷ luật tích cực trong công tác chủ nhiệm lớp.
- Thử nghiệm một hoạt động chỉ đạo giáo viên chủ nhiệm lớp thực hành phương pháp kỷ luật tích cực trong phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CHỈ ĐẠO GIÁO VIÊN CHỦ NHIỆM THỰC HÀNH PHƯƠNG PHÁP KỶ LUẬT TÍCH CỰC TRONG PHONG TRÀO THI ĐUA “XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN, HỌC SINH TÍCH CỰC”

1.1. Quan niệm về công tác chủ nhiệm lớp trong đổi mới giáo dục hiện nay

1.1.1. Tầm quan trọng của công tác chủ nhiệm lớp

Công tác chủ nhiệm lớp ra đời cách đây mấy trăm năm, sau khi xuất hiện hệ thống tổ chức nhà trường theo lý luận của Cômênxki và tồn tại cho đến ngày nay. Vì trường đông HS, cần chia nhỏ thành lớp, quản lý HS mỗi lớp là GVCN.

Hàng trăm năm, chức năng cơ bản nhất của *GVCN là Đại diện của Hiệu trưởng quản lý hoạt động học tập, sinh hoạt của một lớp học trong nhà trường*. Vì vậy GVCN được coi như *"cánh tay nối dài của Hiệu trưởng"*.

Hiện nay, do những yêu cầu mới mà vai trò, vị trí của GVCN có những thay đổi rất lớn.

+ ***Trước hết do mục tiêu giáo dục có những thay đổi***. Ngày nay giáo dục con người phát triển toàn diện trở thành yêu cầu khách quan, là đòi hỏi của sự phát triển kinh tế XH của nền văn minh Hậu công nghiệp.

Yêu cầu của XH cần đào tạo những thế hệ lao động thông minh, năng động, sáng tạo, biết kết hợp giữa lao động chân tay và lao động trí óc, giữa lý luận với thực tiễn, có kiến thức sâu rộng và có năng lực vận dụng kiến thức vào thực tế. Có xúc cảm, tình cảm, niềm tin sâu sắc vào sự phát triển của dân tộc dưới sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước. Có bản lĩnh chính trị vững vàng trong mọi tình huống, có sức khỏe thể chất và sức khỏe tinh thần, có 8 năng lực để phát triển (*năng lực hoàn thiện, giao tiếp ứng xử, thích ứng, hợp tác và cạnh tranh; Tổ chức quản lý; Hoạt động chính trị xã hội và năng lực Lao động nghề nghiệp chuyên biệt*).

+ ***Môi trường xã hội phong phú phức tạp, đòi hỏi phải đổi mới phương thức tổ chức tác động giáo dục***.

Chúng ta đã biết "bản chất của con người là tổng hòa các quan hệ xã hội". Ngày nay dưới tác động của các phương tiện thông tin đại chúng, của việc hội nhập mở cửa giao lưu toàn cầu đã dẫn tới sự giao thoa giữa các môi trường vi mô và vĩ mô, chính điều đó đòi hỏi phải thống nhất các ảnh hưởng, các tác động của các loại môi trường. Song, giáo dục nhà trường mà trực tiếp là đội ngũ cán bộ quản lý nhà trường và GVCN, là lực lượng chịu trách nhiệm chủ yếu.

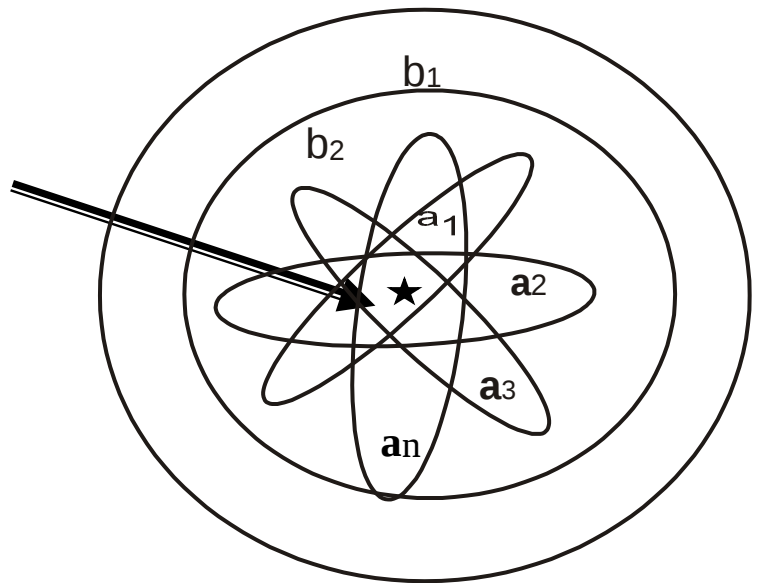
Chú thích:

- ★ : Mỗi cá nhân (HS, ...)

- a_1, a_2, a_3 : Là môi trường vi mô như gia đình

cộng đồng nơi ở lớp học; Tập thể giáo dục...

- $b_1, b_2...$: Là môi trường xã hội vĩ mô từ địa phương, quốc gia đến quốc tế.

- Tính thống nhất các lực lượng trong

hoạt động giáo dục.

Một thực tế ai cũng thấy mục tiêu, chất lượng giáo dục đào tạo ngày càng đòi hỏi cao, môi trường sống ngày càng phong phú, phức tạp. Chỉ có thể giải quyết mâu thuẫn trên bằng một hệ thống giải pháp tạo ra sự thống nhất các tác động giáo dục, một phần không nhỏ đặt trên vai đội ngũ GVCN lớp ở các trường.

+ Một thực tế không thể bỏ qua đó là thanh thiếu niên ngày càng có những đặc điểm rất đáng quan tâm, rất cần có giáo viên chủ nhiệm.

Học sinh ngày nay có những đặc điểm tâm sinh lý mà thế hệ ông cha trước đây không có. Do ảnh hưởng của nhiều yếu tố như đời sống vật chất được nâng cao, ảnh hưởng của văn hóa phẩm, của các tác động XH tích cực và tiêu cực trong và ngoài nước; các em được sống trong XH dân chủ, bình đẳng, cởi mở hơn, các em có cơ hội, có điều kiện tham gia nhiều lĩnh vực của cuộc sống, của các hoạt động vui chơi, giải trí... ở thế hệ trẻ ngày nay có những chỉ số phát triển hơn các thế hệ trước: khỏe hơn,

tuổi dạy thì sớm hơn, các chỉ số IQ cũng cao hơn, nhu cầu hoạt động, hưởng thụ cũng phong phú hơn...

Sống trong thực tế ấy, ở HS có sự phân hóa, phân cực khá rõ rệt. Một bộ phận không nhiều, có nhận thức, có ý chí, bản lĩnh biết tận dụng thời cơ, điều kiện học tập rèn luyện để trở thành những người tiên tiến... Còn một bộ phận lớn chưa có kinh nghiệm sống, những phẩm chất tâm lý, đạo đức chưa bền vững rất khó khăn trong sự lựa chọn, xác định phương hướng học tập, rèn luyện, vì vậy vai trò của các nhà sư phạm (trong đó có GVCN) là rất quan trọng.

Xuất phát từ những yêu cầu mới, từ hoàn cảnh cụ thể của XH, của gia đình trong thời đại hiện nay vị trí của GVCN và công tác GVCN ở trường học có một ý nghĩa đặc biệt. Vấn đề đặt ra là đòi hỏi thầy cô giáo chủ nhiệm như thế nào và cần xác định một cơ chế hoạt động về quyền hạn, trách nhiệm cho phù hợp với thực tế.

1.1.2. Chức năng, nhiệm vụ của GVCN

Trong giai đoạn hiện nay, do yêu cầu của đổi mới giáo dục, người GVCN phải là sự tổng hợp nhân cách, năng lực của *một nhà SP, một nhà quản lý, một cố vấn* cho các tổ chức XH và gia đình, *là tư vấn* cho tất cả HS trong học tập, rèn luyện và hoạt động XH, GVCN còn phải là *một nhà hoạt động chính trị văn hóa xã hội*.

Điểm mới, khác chủ yếu GVCN hiện nay so với trước là ở chỗ:

- Trước đây:

- + *Đối tượng* : Quản lý HS một lớp học
- + *Nội dung quản lý* : Hoạt động học tập
- + *Không gian thời gian* : ở lớp, ở trường
- + *Phương pháp quản lý* : Trực tiếp +
Chịu trách nhiệm với hiệu trưởng.

- Bây giờ cần:

+ Ngoài những yêu cầu như trước đây, GVCN là *người thiết kế, tổ chức quan hệ phối hợp các lực lượng trong và ngoài nhà trường nhằm thực hiện mục tiêu giáo*

dục toàn diện, phát triển tiềm năng của XH và nhà trường, phát huy tốt nhất, tối đa khả năng của HS.

Ta có thể thấy rõ hơn qua bảng so sánh sau đây:

TT	Trước đây	Hiện nay cần làm
1	Quản lý hoạt động DH trên lớp	Cố vấn cho HS tổ chức mọi hoạt động (HDGD NGLL là trọng tâm) nhằm GD đạo đức, lối sống và phát triển các năng lực, giáo dục hướng nghiệp.
2	Chỉ quản lý HS ở lớp ở trường	Phối hợp với các lực lượng XH tạo điều kiện không gian, thời gian cho HS học tập, rèn luyện (khép kín không gian, thời gian hoạt động của HS).
3	Trực tiếp nhận xét đánh giá kết quả học tập hạnh kiểm của HS	- Giúp HS và tập thể lớp tự đánh giá quá trình rèn luyện theo mục tiêu GD. - Phối hợp, tiếp thu nhận xét đánh giá của GD và các tổ chức GD khác để đánh giá khách quan quá trình rèn luyện của HS
4	Thông báo kết quả trực tiếp cho gia đình	ư Thông báo qua cộng đồng nơi ở (tổ dân phố, cơ quan cha mẹ công tác, tổ chức Đội và Đoàn
5	Không yêu cầu GVCN phải làm	ư Cần tổ chức trang bị trình độ SP, phổ biến mục tiêu, kế hoạch GD cho các bậc cha mẹ và các lực lượng XH có liên quan.
6	Không yêu cầu	ư Phát hiện năng khiếu và sở thích, bồi dưỡng các loại HS (giỏi, yếu, có năng khiếu các loại)

7	Không yêu cầu	ư Kế hoạch hóa việc tổ chức bồi dưỡng, rèn luyện các loại kỹ năng cho tất cả HS thông qua bố trí đội ngũ cán bộ tự quản và các hoạt động của lớp, tổ chức các câu lạc bộ.
8	Không yêu cầu	ư Xây dựng Hội cha mẹ thành lực lượng tham gia trực tiếp vào các hoạt động của lớp chủ nhiệm
9	Không yêu cầu	ư Kế hoạch hóa việc sử dụng mọi tiềm năng của GD và XH vào phục vụ các hoạt động GD của lớp CN và của trường.
10	Không yêu cầu	ư Phản ánh những nguyện vọng chính đáng của HS với những người có trách nhiệm để giải quyết (Hiệu trưởng, GV môn học, gia đình, các tổ chức XH).
11	Không yêu cầu	- Tư vấn cho HS lựa chọn nghề nghiệp (GD hướng nghiệp) - Phối hợp với các lực lượng trong và ngoài nhà trường định hướng phân ban và giáo dục hướng nghiệp (THPT)

Để thực hiện được chức năng, nhiệm vụ công tác chủ nhiệm trong giai đoạn mới đòi hỏi thầy cô giáo chủ nhiệm phải có:

- **Trí:** Không chỉ là kiến thức môn học mà còn cần kiến thức, nghệ thuật giáo dục, về quản lý giáo dục, về các kiến thức khoa học xã hội, nhân văn về chính trị. *Phải có kiến thức thực tế, phải cập nhật với kiến thức mới, hiện đại.*

- **Tâm:** Là hệ thống các giá trị nhân cách, Tâm còn là lý tưởng nghề nghiệp (Đam mê với nghề), Tâm còn là phẩm chất tâm lý (ý chí, nghị lực bình tĩnh, tự kiểm chế, năng động, sáng tạo) là cuộc sống tâm hồn, sống lạc quan, yêu đời...)

- **Tâm:** Tâm nhìn là phương pháp luận giải quyết biện chứng các sự kiện, hiện tượng giáo dục, *tổ chức giáo dục theo một hệ thống viển cảnh* (từ gần đến trung bình và xa).

1.2. Phương pháp kỷ luật tích cực

1.2.2. PPKLTC là gì?

Phương pháp kỷ luật tích cực trong nhà trường là biện pháp giáo dục học sinh mà không sử dụng đến các hình thức bạo lực, trừng phạt; trong đó giáo viên, cán bộ giáo dục áp dụng các hình thức kỷ luật tích cực, phù hợp để giúp học sinh giảm thiểu những hành vi không phù hợp, củng cố các hành vi tích cực và phát triển nhân cách một cách tốt đẹp, bền vững.

PPKLTC được thực hiện dựa trên một số nguyên tắc sau:

- ***Vì lợi ích tốt nhất của học sinh:*** Mọi hành động, biện pháp kỷ luật mà giáo viên áp dụng là nhằm mang lại lợi ích tốt nhất cho học sinh để các em có thể phát huy tốt nhất các tiềm năng của mình.
- ***Không làm tổn thương đến thể xác và tinh thần của học sinh:*** Các hình thức, biện pháp giáo dục, kỷ luật đối với học sinh, trong mọi trường hợp, không được xâm hại đến thân thể cũng như tinh thần của các em. Các biện pháp can thiệp phải tập trung, hướng vào hành vi của học sinh, không phải để phê phán con người, nhân cách của học sinh. Dưới góc độ này, giáo viên, cán bộ giáo dục cần luôn nhận thức rằng “không có học sinh xấu, chỉ có hành vi của học sinh là tốt hay xấu” mà thôi.
- ***Có sự trao đổi, thỏa thuận giữa giáo viên và học sinh:*** Mọi cách thức, chế tài kỷ luật được áp dụng – dù học sinh có thể không mong muốn, buộc phải làm theo – đều cần được trao đổi trước giữa giáo viên và học sinh. Nếu đạt được sự thỏa thuận, đồng ý giữa hai bên trước khi áp dụng là tốt nhất.

- ***Phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của học sinh:*** Ở mỗi độ tuổi khác nhau, học sinh có những đặc điểm phát triển khác nhau, vì vậy, các biện pháp giáo dục, kỷ luật đối với học sinh cũng phải phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của các em.

Cần lưu ý rằng PPKLTC không chỉ được hiểu theo nghĩa hẹp là việc áp dụng các biện pháp kỷ luật phù hợp đối với các học sinh có hành vi không phù hợp để uốn nắn, chỉnh sửa các hành vi đó của các em. PPKLTC, theo nghĩa rộng, là việc giáo viên, cán bộ giáo dục **có cách thức xử sự thân thiện, phù hợp giúp cho mọi học sinh thấy thoải mái, tích cực phát huy những điểm mạnh, những hành vi tốt của mình.**

1.2.3. Lợi ích của việc áp dụng PPKLTC

PPKLTC đem lại nhiều ích lợi không chỉ đối với giáo viên, cán bộ giáo dục, đối với học sinh mà còn đối với cả sự nghiệp giáo dục, sự phát triển của xã hội.

Đối với giáo viên: Khi áp dụng thành công PPKLTC, giáo viên sẽ giảm được áp lực công việc quản lý lớp học vì học sinh hiểu và chấp hành nội quy một cách tự nguyện và có trách nhiệm hơn. Giáo viên sẽ ít cảm thấy tức giận, căng thẳng trong việc đối xử và kỷ luật học sinh hơn. Mối quan hệ giữa thầy và trò cũng trở nên cởi mở, gần gũi, thân thiện hơn. Không khí ở lớp học, sân trường sẽ vui vẻ, thoải mái hơn. Từ đó, chất lượng của việc giảng dạy của giáo viên cũng sẽ được cải thiện.

Đối với học sinh: Khi giáo viên áp dụng PPKLTC, học sinh sẽ có nhiều cơ hội được chia sẻ và bày tỏ, được mọi người quan tâm hơn. Các em sẽ cảm thấy tự tin hơn khi đứng trước thầy cô và bạn bè. Các em cũng tích cực, chủ động, sáng tạo hơn trong học tập. Ngoài ra, các em cũng phát triển được tốt hơn các kỹ năng sống về mặt xã hội.

Đối với ngành giáo dục và xã hội: Rõ ràng khi việc áp dụng PPKLTC giúp ích cho học sinh và giáo viên thì chất lượng của việc dạy và học sẽ được nâng lên. Bên cạnh đó, PPKLTC sẽ giúp giảm bớt các vụ việc bạo lực trong nhà trường cũng như ngoài xã hội, một vấn đề khá nóng trong thời gian gần đây..

1.2.4. Một số nội dung cơ bản của PPKLTC

Khi đề cập đến PPKLTC, rất nhiều khía cạnh khác nhau về kiến thức và kỹ năng dành cho người lớn được đề cập. Tuy nhiên, một số kiến thức, kỹ năng cơ bản nhất về PPKLTC cần thiết đối với giáo viên là:

a) Hiểu nhu cầu của trẻ và mục đích sai lệch của hành vi tiêu cực ở trẻ

Ngoài những nhu cầu sinh lý tối thiểu như ăn, uống, ngủ, nghỉ,... cũng giống như người lớn, trẻ em còn cần được đáp ứng các nhu cầu về tâm lý, xã hội để phát triển toàn diện. Năm trong số những nhu cầu quan trọng nhất của trẻ bao gồm:

Được an toàn; Được yêu thương; Được tôn trọng; Được hiểu và cảm thông; và Được cảm thấy có giá trị.

Với học sinh, các em rất cần được giáo viên, cán bộ giáo dục trong nhà trường có những cách thức xử sự phù hợp để đáp ứng những nhu cầu trên của mình. Các em sẽ cảm thấy được an toàn nếu thầy cô có lòng khoan dung, coi lỗi lầm là cơ hội để trẻ sửa sai và thay đổi tốt hơn. Các em sẽ thấy mình được yêu thương khi thầy cô có những cử chỉ nhẹ nhàng, ân cần, dịu dàng, thân mật. Khi thầy cô lắng nghe, tạo điều kiện cho học sinh bày tỏ suy nghĩ và động viên các em kịp thời, các em sẽ thấy mình được cảm thông. Sự lắng nghe và tiếp thu ý kiến của học sinh một cách phù hợp cũng sẽ giúp các em thấy mình có giá trị và được tôn trọng.

Tại sao học sinh hiện nay thường mắc lỗi, thường có nhiều hành vi không đúng mực hơn trước? Trong quá trình nghiên cứu, chúng tôi nhận được nhiều phản hồi từ phía giáo viên rằng “học sinh hiện nay hư hơn, khó dạy bảo hơn”. Tại sao vậy? Có

nhiều nguyên nhân khác nhau, trong đó việc bùng nổ thông tin internet hiện nay giúp học sinh tiếp cận được nhiều kiến thức và yêu cầu giáo viên phải cập nhật với những kiến thức xã hội này. Bên cạnh đó, việc hạn chế trong sử dụng các PPKLTC một cách hợp lý, linh hoạt cũng là một nguyên nhân chính giải thích cho vấn đề này.

Mỗi một hành vi của học sinh, dù tiêu cực, cũng nhằm những mục đích nhất định. Học sinh có thể có những hành vi ngỗ ngược, chọc tức thầy cô, nói chuyện trong lớp,... vì muốn thu hút sự chú ý của thầy cô, bè bạn. Đôi khi các em có thể đánh nhau, cãi lại thầy cô một cách bướng bỉnh,... vì muốn thể hiện quyền lực, cái tôi cá nhân của mình. Cũng có em phá phách lớp học, cãi lại thầy cô, bày trò chêu tức thầy cô,... vì muốn trả đũa một hành vi, quyết định nào đó của thầy cô mà các em cho rằng mình bị đối xử bất công, không phù hợp. Một số em thì thường lại tỏ ra thờ ơ, chán nản, bỏ ngoài tai những gì thầy cô giáo nói..., đó có thể là vì các em thấy mình không phù hợp với yêu cầu của thầy cô.

Để có thể áp dụng những kiến thức, kỹ năng khác của PPKLTC, người giáo viên cần thiết phải tìm hiểu rõ được mục đích ẩn sau những hành vi tiêu cực của học sinh và có những cách đối xử phù hợp, hướng tới việc đáp ứng những nhu cầu tâm lý, xã hội của trẻ như đề cập ở trên, giúp giáo dục các em đi đúng hướng.

b) Xây dựng nội quy lớp học phù hợp

Nội quy, nề nếp là cơ sở để học sinh hiểu được hành vi nào là phù hợp, hành vi nào là không phù hợp, đâu là việc các em có thể làm và đâu là việc các em không thể làm. Việc xây dựng, duy trì nội quy lớp học là vô cùng cần thiết. Tuy nhiên, làm thế nào để có thể đưa ra được những nội quy tốt, phù hợp và đảm bảo sự tuân thủ thực hiện của học sinh thì không phải lúc nào cũng dễ dàng.

Khi xây dựng nội quy lớp học, các thầy cô cần đảm bảo có sự trao đổi, thảo luận với học sinh. Học sinh thường có thiên hướng tự nguyện làm theo những gì mình

đã được trao đổi, đã đồng ý, cam kết thực hiện hơn là bị bắt buộc làm theo các yêu cầu được đưa từ trên xuống. Quá trình trao đổi, thảo luận với thầy cô về các nội quy một phần sẽ giúp các em hiểu, nhập tâm về việc được quy định, đồng thời thấy mình cần có trách nhiệm hơn với việc tập thể đã trao đổi và thống nhất.

Nội quy của lớp học được đưa ra cần ngắn gọn, rõ ràng, dễ nhớ, dễ hiểu. Các nội quy cần được xây dựng dựa trên những yêu cầu của thực tế, thực sự cần thiết cho các em, cho lớp học, chứ không phải những khẩu hiệu mang tính giáo điều, chung chung, khó tuân thủ và thực hiện. Giáo viên là người “cầm cân nảy mực”, cần suy nghĩ thấu đáo và cảm thông với các em khi đưa ra các nội quy: Những quy định đó có thực sự là bắt buộc không hay các em có thể có những trao đổi, thương lượng phù hợp? Ngoài ra, các em cũng cần được giải thích, hiểu rõ được hậu quả nếu có của việc không tuân thủ các nội quy đã được đề ra.

Việc đề ra nội quy lớp học đã khó, việc duy trì và củng cố nội quy sẽ càng khó hơn. Bản tính hiếu động, dễ quên của nhiều học sinh cần nhận được sự cảm thông từ phía giáo viên. Một mặt, các thầy cô cần nghiêm khắc nhắc nhở, cảnh báo các em về những hậu quả nếu không tuân thủ nề nếp, nội quy. Một mặt các thầy cô cũng cần mở cho các em những lựa chọn phù hợp để khắc phục hậu quả khi các em đã lỡ vi phạm. Ở một chừng mực nào đó, chúng ta cần hiểu rằng phạm lỗi là một phần tất yếu của cuộc sống và khi phạm lỗi thì cần được tạo cơ hội hiểu biết, sửa sai, khắc phục hậu quả hơn là bị trừng phạt hà khắc.

c) Khích lệ, động viên học sinh

Việc khích lệ, động viên học sinh kịp thời là một trong những cách thức tốt nhất khi áp dụng PPKLTC. Khích lệ, động viên sẽ giúp các em học sinh phấn chấn, có động lực để thực hiện những việc làm tốt, củng cố các hành vi tích cực của mình. Đặc biệt, khích lệ, động viên là phương thuốc hữu ích đối với những em học sinh học kém hoặc thường xuyên có vấn đề về mặt hành vi.

Khích lệ, động viên khác với việc khen thưởng. Việc khích lệ học sinh không nhất thiết phải mất tiền mua phần thưởng, cũng không nhất thiết phải chờ đến lúc các em đạt được thành tích xuất sắc trong học tập hoặc có hành động dũng cảm đáng nêu gương. Việc khích lệ đối với các em học sinh cần bắt nguồn từ những việc làm nhỏ, thể hiện sự cố gắng, tiến bộ của các em. Có thể với một học sinh giỏi việc đạt điểm 7 - 8 chẳng có gì đáng khích lệ. Nhưng với một học sinh trung bình hoặc kém, việc đạt điểm 6 - 7 cũng đã rất quan trọng, thể hiện sự cố gắng của các em. Những việc nhỏ như vậy, những hành vi dù đơn giản nhưng thể hiện sự tích cực, nỗ lực của các em sẽ rất cần thiết nhận được những lời động viên, khích lệ của thầy cô.

Tuy nhiên, việc khích lệ, động viên học sinh đúng cách không phải là điều dễ làm. Chúng ta thường mong chờ việc được khen, được khích lệ hơn thực hiện nó. Việc khích lệ, động viên học sinh phải được thực hiện ngay sau khi các em có việc làm tốt, có hành vi tích cực nào đó. Nó phải được thể hiện dựa trên một việc cụ thể, có thật, một hành vi tốt của các em. Việc khích lệ phải được thể hiện bằng lời nói, cử chỉ, việc làm chân thành của giáo viên mà các em có thể cảm nhận được sự khuyến khích, động viên của thầy cô dành cho mình. Để làm được điều đó, các giáo viên phải thực sự hiểu, cảm thông với học sinh, chấp nhận những đặc điểm riêng biệt của cá nhân học sinh đó, dù có thể không đúng như mình mong muốn. Giáo viên cũng cần lắng nghe tích cực đối với học sinh, luôn tập trung nhìn vào điểm mạnh, những cố gắng, tích cực mà các em đã đạt được, dù là nhỏ. Trong những tình huống học sinh có những hành vi lệch chuẩn, một mặt giáo viên cần có những biện pháp uốn nắn, nhắc nhở các em, một mặt cũng cố gắng nhìn nhận tình huống, hành vi đó theo hướng mới, theo quan điểm của học trò và sự thay đổi của môi trường xã hội, thay vì khẳng định giữ quan điểm truyền thống của mình. Dưới cách nhìn đó, giáo viên có thể chấp nhận phần nào hành vi của học sinh mà mình vẫn cho là “lệch chuẩn” nếu không thực sự nghiêm trọng.

d) Lắng nghe tích cực

Để có thể trao đổi với học sinh, hiểu và cảm thông với những vấn đề các em có thể gặp phải, một yêu cầu khá khó khăn với đa số các nhà sư phạm là thực hiện việc lắng nghe tích cực đối với những tâm sự, lời nói chia sẻ của trẻ. Đối với nhiều người lớn, chúng ta thường thích nói, chỉ đạo, đưa ra các lời nhận xét, phán đoán, khuyên bảo,... hơn là lắng nghe xem suy nghĩ của các em như thế nào, các em mong muốn gì. Nhiều khi chúng ta quên mất rằng chính các em mới là những người hiểu rõ vấn đề xảy ra đối với các em nhất và cũng chính các em có thể đưa ra cách giải quyết tốt nhất cho vấn đề phù hợp với năng lực và nguyện vọng của các em.

Lắng nghe tích cực đòi hỏi giáo viên phải lắng nghe một cách chân thành, chăm chú – “lắng nghe bằng cả ánh mắt và trái tim”. Người giáo viên phải hiểu rõ được nội dung cũng như cảm xúc qua lời nói của học sinh, thể hiện sự chú ý, gợi mở đối với câu chuyện mà các em đang chia sẻ. Khi lắng nghe học sinh, giáo viên nên tránh việc xao nhãng, mất tập trung làm các em mất hứng. Giáo viên cũng không nên phán xét, chỉ trích hoặc trách mắng, đổ lỗi ngay lập tức cho học sinh khi các em đang cố giải thích, thanh minh. Giáo viên cũng không được hạ thấp, xem thường học sinh cho dù đôi khi các ý kiến của các em đưa ra có thể không rõ ràng, thuyết phục mình. Khi học sinh đang trình bày vấn đề, giáo viên cần kiên nhẫn lắng nghe, không ngắt lời khi các em đang nói, cũng không nên đưa ngay ra phán quyết, giải pháp hoặc những thuyết trình mang tính giáo điều, lý thuyết, vì trong lúc đó học sinh chỉ mong muốn có người lắng nghe, chia sẻ, hiểu vấn đề của mình chứ không có tâm trạng để tiếp thu các giảng giải về đạo đức. Trong quá trình lắng nghe, giáo viên cũng nên tỏ rõ thái độ tôn trọng, đối xử công bằng với học sinh, không nên tỏ vẻ thương hại hay đe dọa làm các em sợ hãi.

Khi nói chuyện với học sinh đang gặp vấn đề, giáo viên nên ngồi ngang hàng với học sinh, tạo sự gần gũi thân mật. Nếu có điều gì các em trình bày chưa rõ, giáo

viên cần hỏi lại, làm rõ ý của học sinh thay vì tự suy luận theo quan điểm của mình. Giáo viên chỉ nên giải thích cho các em những phẩm chất nào là tốt, những hành vi nào là không nên và gợi ý để các em cùng đề xuất giải pháp giải quyết cho vấn đề của mình. Trong lắng nghe tích cực “người nghe chỉ nên nói khoảng 10% thời lượng, còn dành 90% thời lượng để nghe xem người kia nói gì”. Đối với giáo viên cũng vậy, cần tránh nói, khuyên bảo, giảng giải quá nhiều mà tập trung vào việc lắng nghe sự trình bày, giải thích của các em.

Lắng nghe tích cực là một cách thức tốt để giáo viên hiểu vấn đề đang xảy ra đối với học sinh và giúp các em tự tìm ra cách thức tốt nhất để giải quyết vấn đề của các em.

e) Thời gian tạm lắng

Thời gian tạm lắng là một biện pháp tình thế để giải quyết tình huống nóng bỏng, căng thẳng mà học sinh có thể gặp phải. Đó là cách giáo viên tách học sinh đang có (hoặc có nguy cơ thực hiện) hành vi không mong muốn ra khỏi hoạt động mà các em đang tham gia. Ví dụ, nếu một học sinh đánh bạn, trêu chọc, quậy phá trong lớp và thể hiện sự tức giận, bướng bỉnh thì một trong những cách phù hợp nhất là tạm thời tách em đó ra khỏi đám bạn chơi hoặc giờ học. Học sinh đó chỉ được quay lại lớp học hoặc tham gia hoạt động với bạn bè khi đã trở nên bình tĩnh hơn. Tuy nhiên, chúng ta không nên lạm dụng việc sử dụng thời gian tạm lắng, vì nó có thể có tác dụng ngược như một hình thức trừng phạt tinh thần đối với học sinh và có thể gây ra phản ứng bất cần, trả đũa từ phía các em. Thời gian tạm lắng chỉ nên được coi là biện pháp cuối cùng nếu chúng ta thất bại trong việc giải thích, thuyết phục, khuyến khích, động viên học sinh.

g) Chế ngự căng thẳng, tức giận

Trong bối cảnh cuộc sống hiện nay, mọi người nói chung, những thầy cô giáo nói riêng luôn luôn phải chịu nhiều áp lực từ nhiều phía như yêu cầu chất lượng dạy và học, những khúc mắc trong quan hệ thầy trò, đồng nghiệp hay những khó khăn trong cuộc sống hàng ngày,... Tuy nhiên, hơn ai hết, là một giáo viên cần biết cách kiềm chế cơn tức giận của mình. Thầy, cô nên tìm cách thoát khỏi tâm lý tức giận tách mình ra khỏi tình huống khó chịu đó. Khoảng thời gian tự kiềm chế này có thể giúp thầy cô “tạm lắng” và thoát ra khỏi cảm xúc nóng giận và thấy bình tĩnh hơn, từ đó làm chủ được suy nghĩ, hành vi của mình.

Chương 2

CÁC BIỆN PHÁP ĐÃ TRIỂN KHAI VÀ KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

2.1. Chuẩn bị cho giáo viên chủ nhiệm lớp thực hành phương pháp kỹ luật tích cực trong triển khai phong trào thi đua

Đây là công việc cần thực hiện trước tiên để giáo viên chủ nhiệm có đủ những điều kiện chủ quan để thực hiện các nội dung công tác chủ nhiệm lớp bằng kỹ thuật của phương pháp kỹ luật hướng đến mục tiêu của phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”. Theo đó, lãnh đạo nhà trường tạo điều kiện để giáo viên chủ nhiệm lớp được tiếp cận và nắm vững những vấn đề cơ bản về phương pháp kỹ luật tích cực và đặc điểm phát triển của học sinh THCS. Yêu cầu đặt ra cho hoạt động này là:

2.1.1. Giáo viên chủ nhiệm lớp nắm vững nội dung và kỹ thuật của phương pháp kỹ luật tích cực.

Những nội dung cơ bản của PPKLTC mà GVCN cần nắm vững là:

- Hiểu nhu cầu của HS và mục đích sai lệch của hành vi tiêu cực ở học sinh;
- Xây dựng nội quy lớp học phù hợp;
- Khích lệ, động viên học sinh
- Lắng nghe tích cực;
- Thời gian tạm lắng.

2.1.2. Giáo viên nắm vững đặc điểm phát triển của học sinh THCS

Lứa tuổi học sinh THCS là lứa tuổi có sự khủng hoảng trong phát triển vì đây là thời kỳ giao thời giữa trẻ con và người lớn. Các em không hẳn còn là trẻ con nhưng

lại chưa phải là người lớn. Do đó, trong các em chứa đựng nhiều mâu thuẫn. Các em đang trẻ con nhưng lại mong muốn được coi là người lớn. Trong khi đó, người lớn chưa thừa nhận các em là người lớn vì các em còn nhiều biểu hiện là trẻ con. Các em còn bị phụ thuộc vào gia đình về tất cả các mặt. Phải khẳng định rằng, mặc dù học sinh THCS còn nhiều biểu hiện là trẻ con nhưng trong một số tình huống nhiều em lại tỏ ra cứng chạch. Nhiều lúc các em rất nghiêm túc, nhưng nhiều lúc lại có những hành vi rất nghịch ngợm. Nhiều lúc rất ngoan ngoãn nhưng nhiều lúc lại rất bướng bỉnh.

Những đặc điểm chính trong sự phát triển của học sinh THCS là:

- Điều dễ nhận thấy là sự thay đổi về địa vị của học sinh THCS trong gia đình. Trẻ em lứa tuổi học sinh THCS đã ý thức được các nhiệm vụ được người lớn giao phó và thực hiện những công việc này một cách tích cực. Các em đã quan tâm đến việc xây dựng, bảo vệ uy tín của gia đình và thể hiện trách nhiệm của mình đối với những thành viên khác trong gia đình.

- Do khao khát được giao tiếp và cùng hoạt động chung, do nhu cầu được bạn bè thừa nhận, tôn trọng mình nên quan hệ của học sinh THCS với bạn bè cùng lứa tuổi trở nên phức tạp, đa dạng. Các em cho rằng các em có quyền hành động độc lập trong quan hệ này và bảo vệ quyền đó của mình. Sự thiếu thốn bạn thân hoặc bất hoà trong quan hệ bạn bè cùng lớp rất dễ dẫn đến những cảm xúc nặng nề ở học sinh THCS. Sự tẩy chay của bạn bè có thể được xem như hình phạt nặng nề nhất đối với các em.

- Học sinh THCS rất hào hứng tham gia các hoạt động xã hội. Các em cho rằng hoạt động xã hội là việc làm của người lớn và có ý nghĩa lớn lao. Do đó được tham gia các hoạt động xã hội là thể hiện mình đã là người lớn.

- Nhu cầu tự khẳng định ở học sinh THCS phát triển rất mạnh mẽ. Các em rất muốn được thể hiện mình trước mọi người và muốn người lớn thừa nhận sự trưởng

- 2.1. Chuẩn bị cho giáo viên chủ nhiệm lớp thực hành phương pháp kỷ luật tích cực trong triển khai phong trào thi đua
- 2.2. Tổ chức để giáo viên chủ nhiệm lớp thực hành phương pháp kỷ luật tích cực trong xây dựng môi trường dạy học và giáo dục
- 2.3. Những kết quả đạt được

TẢI MẪU LIÊN HỆ

091 552 1220

CÚ PHÁP: MÃ SKKN cần tải
(Khách lưu ý không gửi tên đề tài)

PHÍ TẢI: 50K/MẪU

Mua 2 tặng 1

- **THÔNG TIN HỎI ĐÁP:**
- -----
- *Bạn còn nhiều thắc mắc hoặc muốn tìm kiếm thêm nhiều tài liệu sáng kiến kinh nghiệm mới mẻ khác của Trung tâm [Best4Team](#)*
- *Liên hệ dịch vụ [viết thuê sáng kiến kinh nghiệm](#)*
- *Hoặc qua SĐT Zalo: 091.552.1220 hoặc email: best4team.com@gmail.com để hỗ trợ ngay nhé!*

